1940 ий
24
МАРТ
№ 28 (641)
Акше 5 ыр.

10-шо ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла эллысе пролетарий-шамыч, ушныза!

РВЕЗЕ КОММУНИСТ

ВЛКСМ Маробком ден Горком орган

ШОШО АГАЛАН ЯМДЫЛАЛТМАШКЕ ЯЛЫСЕ КОМСОМОЛЫН ЧУМЫР ВИЙЖЫМ МОБИЛИЗОВАТЛАШ

Ленин—Сталин партийын XVIII с'ездше комсомолын рольжым моткоч кӱшкӧ нӧлталын. А тиде—комсомольский организаций-шамыч ӱмбак, эн первояк нунын руководящий пашаеҥже-шамыч ӱмбак пеш кугу ответственностьым пышта. Тиде ответственность кызыт, шошо агалан ямдылалтме да тудым эртарыме жапыште адакат утларак кугу лийшаш.

Туге гынат, комсомолын южо руководящий пашаеҥже - шамычше ӱмбалнышт тидым ситышын огыт шиж.

Большевистски признатлаш кӱлеш, республикыште шошо агалан ямдылалтмаш пеш начар кая. Тидыже теве кужеч коеш: 1940 ий 15 мартлан урлыкаш фондыш оптымо планым республика мучко 80 процентлан велэ темыме.

Ятыр колхоз-шамыч мландым удобритлымашке вниманийым пеш шагал ойырат. Санденак терысым шупшыктымо план 32 процентлан, торфым лукмо план 20,3 процентлан, кайык терысым погымо план 54,5 процентлан гына темалтын.

Ял озанлык машина ден инвентарь-шамычым ремонтироватлыме срокат чыташ лийдымын шуйнен. Срок шуйнымо ӱмбачат плугым 62,5 процентлан, сеялкым 77,1 процентлан велэ ремонтироватлен шуктымо.

Шошо агалан ямдылалтмаште посна район-шамыч путырак почеш шӱдырнат. У Тор'ял районышто урлыкашым оптымо план 50 процентлан гына темалтын, клевер нӧшмым 370 центнерым ямдылышаш олмеш 59 центнерым, йытын нӧшмым 3719 центнер олмеш 957 центнерым велэ ямдылыме. Терысым лукмо план 31,7 процентлан, ломыжым погымаш 19,6 процентлан, торфым лукмаш 10,6 процентлан гына темалтын. Пектубай, Шернур, Ронгa, Йошкар-Ола район-шамычат У Тор'ял район деч ончылнак огыт шого.

Шошо агалан ямдылалтмаште положений тревожный. Но комсомольский руководитель-шамыч нигунарат тревожный состояниышыште огытыл. Молан тыге?! Молан нуно тыгай кугу ситыдымаш-шамыч дене алят миритлат?! ВЛКСМ райком - шамычын секретарьышт Шапицина йолташ (У Тор'ял), Мамаев йолташ (Шернур), Загайнов йолташ (Пектубай), Богомолов йолташ (Йошкар-Ола район) комсомольский организацийым шошо агалан ямдылалтмашке молан мобилизоватлен огытыл?! Нине вопрос-шамычлан теве вашмут: нуно XVIII партийный с'езд ден ВЛКСМ ЦК VIII пленумын решенийышт гыч шкаланышт ситышын политический выводым ыштен огытыл, нине руководитель-шамыч нунын ӱмбак вочшо ответственностьым ситышын огыт шиж, „озанлык пашалан ме огына отвечатле“ шонат.

Комсомольский руководитель-шамычын тыгай поведенийыштым осуждатлаш кӱлеш. Умлаш жап: комсомол партийын настоящий помощникше тунам гына лийын кертеш, кунам тудо государственный ден озанлык пашан чыла участкылаштыжат активно, уло вийже дене полшаш тӱҥалеш. А тидым ышташ ме обязан улына!

Республикысе комсомольский организаций ончылно боевой задача шога: шошо агалан кӱчык жапыште образцово ямдылалт шумашым да шошо ага пашам государствын установитлыме срокышто, кӱкшӧ качество дене эртарымашым обеспечиватлаш. Тиде пашаш ВЛКСМ райком-шамыч, колхозласе комсомольский комитет-шамыч чыла комсомолец-шамычым мобилизоватлышаш улыт. Кызыт йӱдшӧ-кечыже пашам ыштыман. Урлыкашым, ял озанлык инвентарьым ямдылымаште, удобренийым погымаште, имне - шамычым пукшен ямдылымаште, комсомол моткоч виян пашам ыштышаш. Стахановский школа-шамычын пашаштышт ял озанлык кадр-шамычым ямдылымаште комсомольский организаций-шамычлан инициативым проявитлыман.

Комсомолец-шамыч! Несоюзный молодежь! Айста шкенан чыла вийнам шошо агам большевистски вашлиймашке мобилизоватлена, ага пашам дружно, организованно эртарен, сталинский урожай налмашым обеспечитлена!

„Правда“ колхозын (Шиньша сельсовет Морко район) стахановка-дояркыже-шамыч (шола гыч пурлашке): сельский Советын депутатше Н. Г. Кутузова ден А. И. Иванова йолташ-шамыч. Нуно коктынат ВЛКСМ член улыт.
Фото М. Чуршуковын.

КУГУ КУАНЫМАШ

Морко районышто „Правда“ колхоз ончыл радамыште шога. Тудо 1939 ийыште Всесоюзный ял озанлык выставкыште участвоватлен. Кодшо кум ийлаште кӱкшӧ урожайым налын. Общественный животноводстват тиде колхозышто виян кушкеш, кум ферма уло.

Всесоюзный выставочный комитет „Правда“ колхозым мотоциклет, 5000 теҥге окса да II степенян диплом дене наградитлен. Тиде награда колхозник-шамычым чот куандарен.

11 мартыште колхозник-шамыч чыланат собранийышке погынышт. Шкеныштын кучедал налме наградыштым шокшын, куанен вашлийыч. Нуно 1940 ийыште гектар гыч 100 пудан урожайым налшаш верч эшеат чот кучедалаш обязательствым нальыч.

А. Ф. Леонтьев.

Чапле инициативым поддержатлыман

Эртыше кечылаште „Пашазе“ колхозысо (Ронго район) комсомольский организаций шке инициативыже дене лыжный переходым эртарен. Тиде переходышто кум комсомолец: А. Абросимов, А. Малинин да С. Петухов участвоватленыт. Нуно Великопольский сельсоветын „Йошкар кече“, „Пробуждение“, „Кундыш“ да „Динамо“ колхозлаште шошо агалан ямдылалтмыштым тергышт.

Комсомолец-шамыч тиде колхозлаште шошо агалан тӱрыс огыл ямдылалтмыштым тӱжвак луктыныт да ситыдымаш-шамычым кызытак тӧрлашлан полышым пуэныт.

Теве „Кундыш“ колхозышто минеральный удобренийым план почеш 32 центнерым кондыман гын, 15 центнерым велэ шупшыктымо. местный удобренийымат ситышын огыл погат. Тыгак „Йошкар кече“ колхоз местный удобрений погымашым начар организоватлен, ломыж ямдылмашым чылажат 60 процентлан гына темен.

Кызыт нине колхоз-шамыч шошо агалан тӱрыс ямдылалт шуаш виян пижыныт.

„Пашазе“ колхозысо комсомольский организацийын инициативыжым моло комсомольский организаций - шамычланат поддержатлыман.

М. И. Тарасова,
Марийский АССР Верховный Совет депутат.

Марпромлессоюзын республиканский переходящий йошкар знамяжым кучедал налше „7-ой с'езд Советов“ промколхозын (Морко район) стахановецше-шамыч (шола гыч пурлашке): А. Д. Сычев, С. И. Шустов (инструктор), М. Р. Волкова, М. И. Зонова, Р. А. Волкова да Е. М. Тарасова йолташ-шамыч.
Фото М. Чуршуковын.

Вольыкым страховатлат

Шернур районысо „Чевер ӱжара“ колхозын членже-шамыч 25 ушкалым да 5 вуй шорыкым добровольно страховатленыт. Тиде районысак „Марий“ ден „Волгыдо“ колхозышто сӧснам 100 вуй утла страховатленыт.

Ф. Шабердин.

Морко средний школын педагогшо пропагандист комсомолец З. П. Павлов йолташ колхозлаште лекцийым эртарашлан материалым ямдыла.
Фото М. Чуршуковын.

Лекций-шамыч

Звенига. (Телефон дене). Лекций, доклад-шамыч дек молодежьын интересыже кажне кечын кушкеш. Тидым шотыш налын ВЛКСМ райком молодежь коклаште лекций, доклад-шамычым эреак эртара. Пытартыш жапыште международный положений нерген, ВКП(б) историй нерген, вождь-шамычын илышышт да пашашт нерген молодежьлан ятыр лекцийым, доклад организоватлыме.

Шукерте огыл ВЛКСМ райкомын пропаганда ден агитаций отделжым вуйлатыше Фомичев йолташ Кожла-Сола кустышто лекций-шамычым эртарен.

Кожла-Солаштак курсовой базым организоватлыме. Тиде курсовой базыште шофер, механик-шамыч, молат тунемыт. Кодшо кечылаште нунылан коммунистический мораль да молодежьым воспитатлымаш тема дене лекцийым шындыме.

Комсомольский активист-шамыч кызыт XIX областной партийный конференцийын итогшо нерген доклад-шамычым ямдылат. **В. Опарин.**

Йошкар знамян промколхоз

Морко районышто, Элнет чодра вес могырышто колхозный Нуж-Ключ ял шуйналтын. Тиде ялыште „7-ой с'езд Советов" промколхозым организоватлыме.

Тыште колхозник-шамыч улан да культурно илат. Нуно шке колхозыштым чот йӧратат, сеҥымашышт дене моктанат.

— Тиде мемнан промколхоз подсочкышто (киш лукмаште) пашам ышта,—ойлат колхозын членже-шамыч.

— Ме подсочка пашаште колхозын виижым, моштымыжым раш ончыктышна,—шыргыжеш стахановец **Зуев Н. С.** йолташ.

Чынак „7-ой с'езд Советов" промколхозын членже-шамыч шкеныштын примерный пашашт дене моктанен кертыт. Тиде промколхоз ынде кок ийлан Марпромлессоюзын республиканский йошкар знамяжым пеҥгыдын кучен шога. Тиде знамям колхозник-шамыч шке стахановский пашашт дене налыныт. 1939 ийлан план почеш 28 тонн кишым лукташ кӱлеш ыле гын, 35,5 тонным луктыныт, планым 127 процентлан темeныт.

Колхозын производство пашаштыже кушшо 13 стахановец уло. Теве Н. С. Зуев йолташ планым 219 процентлан темен шога. Тудо колхозышто коклӓште кугу авторитетан. Йолташыже-шамычлан производствышто умлыдымо йодышлан эреак умылтарымашым пуа. Тыгакак колхозышто А. В. Попов, С. Д. Волков, Н. М. Зуев, Н. И. Богданов йолташ-шамычымат кугун пагалат. Нуно производственный планым эреак 119-157 процентлан темен шогат. Нуно газетымат эре лудыт да йолташыштлан умылтарат.

—Ме теният йошкар знамям кидгычна она колто,—пеҥгыдын ӱшандара колхоз председатель Е. М. Сычев йолташ.

Сеҥымашым ыштaш промколхозын кугу ӱшанымашыже уло. Колхоз член-шамыч ваш-ваш соревноватлат, пашан стахановский методшым шарат. Тиде—колхозын у сеҥымашке конда. **И. М—в.**

Шке обязательствыштым шуктен толыт

Косолоп районысо „Путиловец" колхоз тений 7150 кубометр чодрам руэн ямдылаш да 6496 кубометрым шупшыкташ обязательствым налын ыле. Таче кечылан 7361 кубометр чодрам руэн ямдылыме. Тиде кечылаште шупшыктымо планым темен шукташ колхозник-шамыч виян пижыныт.

В. Вараксин.

Морко район Шиньша средний школын 7—8—9 класслаштыже историй ден географийым туныктышо П. И. Саканов йолташ ВКП(б) историйым первоисточник дене изучатла.
Фото М. Чуршуковын.

Морко район йошкар знамян „7-ой с'езд Советов" промколхозын председательже Е. М. Сычев йолташ.
Фото М. Чуршуковын.

Кок колхозын соревнованийышт

„Волгыдо" колхоз ден „Чевер ӱжара" колхоз-шамыч йыгыреракак улыт. Нуно коктынат районышто ик ончыл колхозлан шотлалтыт. Тиде колхоз-шамыч 1940 ийыште 100 пудан урожайым налшаш верч социалистический соревнованийым ушеныт да налме обязательствыштым шуктышаш верч виян кучедалыт.

„Волгыдо" колхоз таче кечылан шошо агалан тӱрыс ямдылалт шуын. Ӱдышаш шурным план почеш сортироватлен кушшо верыске оптымо. Машина-шамыч ямде.

Тыгак удобрений ямдылмашат колхоз кугу пашам ыштен. Пасушко 1200 тонн терысым лукмо, Йошкар-Ола гыч 28 центнер минеральный удобрениым кондымо, 15 центнер ломыж ден 40 центнер фекалийым погымо.

„Волгыдо" колхоз дене соревноватлыше „Чевер ӱжара" колхозат шошо агалан образцово ямдылалтеш. **А. В. Сандаков.**

Шернур район,
Коклала сельсовет.

ЮБИЛЕЙ ВАШЕШ

1940 ий апрельыште воинствующий безбожник - шамыч союзым организоватлымылан 15 ий темеш.

Воинствующий безбожник-шамыч союз шке юбилейжым шемер массым воспитатлыме пашам саемдыме дене палемда.

СССР-ште социалистический демократий илышыш кумдан пуртылтын. СССР гражданшамычлан гарантированный права ден эрык пуалтын, могайым тӱняште ик элат шинчен огыл да огешат шинче. „Мемнан элыште чыла граждан-шамычлан совесть эрыкым обеспечитлыме. Чыла граждан-шамычын религий юлам эртараш эрыкан да религий ваштареш пропагандироватлаш эрыкан улыт", — тыге Сталинский Конституцийын 124 статьяштыже ойлалтеш.

Советский элыште гына религиозный мракобесий ваштареш кучедалаш да шке шонымашым луктын ойлаш эрык пуалтын.

Советский Союзышто шемер-шамычын сознанийыштышт религийым йӧршеш пытарашлан, масса коклаште атеизм виян кушкашлан чыла кӱлеш условий уло.

Черкым государство деч да школым черке деч ойырымо нерген Советский правительствын 1918 ий 23 январьысе декретше основей антирелигиозный движений кумдан шарлен. 1921 ийыште Поволжьеште, шужымаш лийме жапыште, шемер-шамычын требованийышт дене черкылаште ценность-шамычым из'ятлыме ыле.

Антирелигиозный пашам шарымаште „Революция и церковь", „Религия и наука" журнал-шамыч да тиддеч ондакысе ийлаште „Безбожник" газета ден журнал кугу рольым модыныт. Нунын йыр безбожник-шамыч кружок ден ячейка-шамычым организоватлыме ыле.

Воинствующий безбожник-шамыч союз 1925 ийыште оформитлалтын, тунам первый с'езд лийын.

СВБ организацийын 15 ийже—тиде мракобес ден церковник-шамыч, сектант-шамыч ваштареш кучедалмаш да шемер-шамыч коклаште коммунистический воспитанийым шарымаш ий-шамыч.

Религиозный пережитка-шамыч ваштареш кучедалмаште кугу паша эргаралтын. Тиддеч вара шӱдӧ тӱжем дене шемер-шамыч религийым курымешлан кудалтеныт, коммунизмын активный строительже лийыныт.

Туге гынат, религийым але йӧршеш пытарыме огыл.

Калык-шамычын сознаний, кузе мемнам Маркс, Энгельс, Ленин, Сталин туныктат, экономика деч шеҥгелан кодеш. Религиозный пережитка-шамыч шемер массын икмыняр ужашыштыже таче мартенат шылын кодынит да реакционный рольым оказатлат.

Тидын дене пырля воинствующий безбожник-шамыч союз ончылно эн ответственный да почетный задача-шамыч шогат: „юмылан" ӱшаныше-шамычлан религийын вредшым, тудын антинаучный сущностьшым, духовенствын реакционный деятельностьшым разоблачитлаш да „юмылан" ӱшаныше-шамычын сознанийыштышт религиозный пережитка-шамычым пытарышаш верч последовательно кучедалаш.

СВБ-н 15-ше идалыкше марте кодшо кечылаште организацийым укрепитлаш да антирелигиозный пропагандым вияндӹшаш улына. Религийым пытарымаште безбожник-шамыч союзын рольжо нерген доклад ден беседа-шамычым эртарылаш да материал-шамычым йӱкын лудмашым организоватлаш кӱлеш. Организаций да нунын руководительже-шамычын сай пашаштым эреак ончыктен шогыман.

„Юмылан" ӱшаныше шемер-шамыч коклаште, ойыртемынак ӱдрамаш-шамыч коклаште антирелигиозный пашам кумдан организоватлаш кӱлеш. Тиде пашам хозяйственно-политический задача-шамычым шуктымаш дене кылдаш, СССР обороноспособностьым пеҥгыдемдымашке шемер-шамычын вниманийым мобилизоватлаш кӱлеш.

СВБ-н районный советше-шамыч докладчик ден пропагандист-шамычым ямдылен, „Безбожник-шамыч союзын 15 ше идалыкше" тема дене докладым эртарышаш улыт.

Антирелигиозный вечерлаште художественный самодеятельностьым кумдан использоватлыман, шукерте безбожник-шамычын выступленийыштым организоватлыман.

Безбожник-шамыч союзын 15-ше идалык кечым безбожник-шамыч союзын пашаштым ончымо кечыш савыраш, воинствующий безбожник-шамыч союзын радамжым организационно пеҥгыдемдаш да антирелигиозный пропагандым ончыкыжат вияндӹш общественностьын вийжым мобилизоватлыман.

К. П. Радайкин.

ШКОЛЬНЫЙ ИЛЫШ

КЫРЫК-МАРИЙ РАЙКОМОЛ ВЛКСМ ЦК X ПЛЕНУМЫН РЕШЕНИЙЖЫМ НАЧАР ШУКТА

ВЛКСМ ЦК-н X пленумжо деч вара школласе южо комсомольский организаций-шамыч шке пашаштым перестроитлаш тӱҥалыныт. Школлаште учебно-воспитательный пашам, пионерский отряд дене вуйлатымашым ятыр саемденыт.

Теве Юркинский неполный средний школа пеленсе первичный комсомольский организаций (секретарь Криворотов йолташ) ВЛКСМ ЦК X пленумын решенийжым обсуждатлымеке, пашам саемдашлан ятыр мероприятий-шамычым палемден. Комсомольский организаций комсомолец-шамычын успеваемостьышт, дисциплиныштда общественный пашашт нерген вопрос дене кажне кечын заниматлаш тӱҥалын. Комсомолец-шамыч шке ончыланышт тыгай задачым шынденыт: тунеммаште почеш кодмашым йӧршын пытараш. Нуно шке задачыштым сайын шуктен толыт. Теве 1 январьлан комсомолец-шамычын успеваемостьышт 64 процент велэ ыле, а 1 мартлан 94,5 процентыш шуын. Комсомолец-шамыч пионерский отряд ден учкомын пашаштышт активно полшен шогат. Пионер ден школьник-шамычын оборонный соревнованийыштышт 200 утла тунемше участвоватлен.

Козмодемьянский средний школа пеленсе комсомольский организацият пионерский вожатый-шамыч коклаште пашам саемден. Оборонный соревнованийлан ямдылалтмаште 400 утла тунемше-шамыч участийым принимантленыт, тыгак олимпиадыланат начарын огыл ямдылалтыт.

Но тидын дене пырляк Кырык-Марий районышто ВЛКСМ ЦК X пленумын решенийжым ятыр первичный комсомольский организацийлаште алят обсуждатлен огытыл, а южо вере обсуждатленыт гынат, формально велэ, даже решенийжым луктын огытыл. Теве Ахмыловский неполный средний школа пеленсе комсомольский организацийыште погынымашым ВЛКСМ райкомын пропаганда ден агитаций отделжым вуйлатыше Грацков йолташ эртарен. Погынымаш формально эртен. Школышто 51 комсомолец гыч 21 комсомолец неуспевающий улыт.

Педагогический училище пеленсе организацийыште 266 комсомолец шотлалтеш, но нуным учебно-воспитательный пашам саемдымашке мобилизоватлыме огыл. Комсомолын комитетше да тудын секретарьже Костерин йолташ комсомолец-шамычын успеваемостьышт могай улмымат огыт пале. Педучилищыште успеваемость пеш ӱлнӧ. Тунемме ийын II чырыкыштыже 91 комсомолец историй да географий дене неуспевающий ыле, 10-шо мартлан училищыште 200 начар отметка шотлалтеш, нунын кокла гыч 146 отметка комсомолец-шамыч ӱмбак возеш. Комсомолын комитетше группорг, комсорг-шамыч дене пашам кӱлеш семын ок ыште.

Пионерский организацийым ВЛКСМ ЦК X пленумын решенийжым шуктымашке мобилизоватлыме огыл. Шуко пионерский отрядлаште пленумын решенийже нерген беседымат эртарен огытыл. Теве 15 лет МАО лӱмеш школа райкомол лишнак гынат, тиде вопрос дене ик отрядыштат беседым эртарыме огыл. Старший вожатый Толстова йолташланат ВЛКСМ райком нимогай полышым пуэн огыл.

Юльяльский начальный школышто да Мало-Сундырский неполный средний школышто ты мартенат пионерский активым сайлен пытарен огытыл. Нине школлаште ВЛКСМ райкомын школьный молодежь ден пионер-шамыч отделжым вуйлатыше Рябова йолташ лийын гынат, ситыдымашым пытарышаш верч нимогай мерымат приниматлен огыл.

Райкомолын бюрожо да школьный молодежь ден пионер-шамыч отделже ВЛКСМ ЦК X пленумын решенийжым шукташ але марте нат кӱлеш семын пижын огытыл, школа-шамычын пашаштышт улшо ситыдымаш-шамычым огыт замечатле да нуным пытарашлан решительный мерым огыт приниматле.

Райкомолын пашаеҥже-шамыч, эн первояк школьный молодежь дене пионер-шамыч отделын вуйлатышыже школлаште, пионер отрядлаште шукырак лийшаш да практический полышым пушаш улыт. Тидын дене пырляк ВЛКСМ ЦК X пленумын решенийжым шуктымашым кажне кечын контролироватлаш кӱлеш.

Ф. Бахтин.

Нуж-Ключ неполный средний школа пеленсе (Моркo район) комсомольский комитетын заседанийже. Снимкыште (шола гыч пурлашке): М. П. Павлов, О. Ф. Трушкова ден Г. Фахриев йолташ-шамыч.

Фото М. Чуршуковын.

Тунеммашын качествыжым нӧлташ

ВЛКСМ ЦК-н X-шо пленумжо лийме деч вара ынде шагал огыл жап эртыш.

Тиде пленум школа илышыште пеш кугу вашталтмашым ыштыш да школлаште дисциплиным пеҥгыдемдашлан корным ончыктен пуыш.

Туге гынат, южо школлаште тидым умлен налын огытыл. Мутлан Йошкар-Оласе 7-ше №-ан школым налына. Ты ште чылаже 90 комсомолец уло. Но тиде школысо комсомолец-шамыч ВЛКСМ ЦК X пленумын решенийжым илышыш пуртышаш верч кӱлеш семын огыт кучедал. Нуно несоюзный молодежь коклаште сай, пеҥгыде дисциплиным, примерым ончыктышаш годым, дисциплиным шкак пужат. Посещаемость ден успеваемость начар.

Теве комсомолец Юсуповский, Топоногов Е., Махайлов, Мальцев, Бомбицкий О. прогулым ыштат, начар тунемыт, учитель-шамыч дене грубитлат. 90 комсомолец коклаште улыжат ик отличник гына.

Комсомольский организаций школышто дисциплиным пеҥгыдемдышаш верч, тунеммашын качествыжым нӧлтышаш верч ситышын ок кучедал. Пионерский организацийлан полышым ок пу.

9-ше №-ан школа дене ыштыме социалистический договор илышыш ок пурталт. Тудым тунемме ийын тӱҥалтышыштыже ыштыме гынат, але марте ик ганат проверитлыме огыл.

Тиде комсомольский организацийлан ВЛКСМ горком кызытак полышым пушаш.

А. Абрамов.

Школышто испытанийым эртарыме у порядок

РСФСР-ысе школа-шамыч шушаш проверочный ден выпускной испытанийлан ямдылалтыт.

Эртыше ийла деч ойыртышын тений начальный, неполный средний ден средний школласе чыла класслаштат испытаний эртак билет дене гына эртаралтеш. Билет-шамычым предметым преподаватлыше-шамыч ыштат да учебный программын тӱрлӧ разделже гыч тунемше-шамычлан умлышашлык кок-кум вопросым пуртат. Кӱлеш условийлаште, тунемше-шамыч налме билетышт почеш вашмутым пуэн огыт керт гын, тунемше-шамычын фактический шинчымашыштым палашлан учитель ешартыш вопрос-шамычым пуэден кертеш.

Проверочный ден выпускной испытаний шот шагалемдалтеш. 7-ше класслаште 11 испытаний олмеш 8 устанавливатлалтеш. Нине испытаний-шамыч гыч—6 устный, кокыт письменный. 10 класслаште 12 испытаний олмеш 11—8 устный да 3 письменный лиеш.

Южо предмет-шамыч дене тунемше-шамыч начар отметкым иметлат гын, тиде классыште основной испытанийым пытарымек ешартыш испытаний эртаралтеш.

(ТАСС).

Морко район Нуж-Ключ неполный средний школын сай ворошиловский стрелокшо да 6 шо классыя примерный классный организатор-жо М. Бойков районный оборончый соревнованийлан ямдылалтме жапыште.

Фото М. Чуршуковын.

ДРАМКРУЖОКЫШТО УЧАСТВОВАТЛАТ

Токтамыж лудмо пӧрт пелен (Шернур район) тений февральтылзыште драмкружокым организоватлышт. Кружокышто 15 самырык колхозник-шамыч членлан шогат, кружокым П. И. Антропова йолташ вуйлата. 8 ше мартыште „Москвичка“ лӱман пьесым модын ончыктышт, постановка массылан пеш келшыш.

М. Тымбаршев.

Марбумкомбинатын школласе старший пионервожатый-шамыч районный школьный оборонный соревнованийлан ямдылалтме нерген лудыт.

Снимкыште (шола гыч пурлашке: Н. Я. Ершова (неполный средний школын старший пионервожатыйже) ден А. Н. Карина (средний школын старший пионервожатыйже).

Фото М. Чуршуковын.

56

Марпединститутышто самодеятельностьын кокымшо олимпиадыже

Марпединститутын актовый залже писатель, поэт-шамычын портрет дене, литературный цитата-шамыч дене сылнештарыме. Посна ойрымо уголокышто литературный факультетысе студент-шамычын—Шабруковын, Соколовын да Поповын художественный творчествыштым ончыктышо выставкым организоватлыме. Таче институтын литературный факультетше самодеятельность олимпиадым эртара. Литературный факультет шке олимпиадыжым великий русский поэт А. С. Пушкин ден советский эпохысо величайщий поэт Маяковскийлан посвятитлен, садлан шуко номержине автор-шамычын произведенийышт гыч налме.

Парижский Коммуна нерген Коробов йолташын докладше деч вара олимпиада тӱҥалеш. Олимпиадым М. Ю. Лермонтовын „Смерть поэта" почеламутшым лудмаш дене студент Архипов почеш.

Сценаште „Борис Годунов" опера гыч „Фонтан вактене" картина. Сценыш Лжедимитрий (студент Набатов) ден Марина Мнишек (студенка Некрасова) лектыч. Фонтан воктене Лжедимитрийын Марина Мнишеклан йӧратыме признаватлымашым да Марина, Московский престолым шке кидышке налмеке веле тылат лектам, манын Лжедимитрийлан кутырымо сценым Набатов ден Некрасова модын ончыктышт. Нунын йӱкыштат, мимикыштат польский захватчик-шамыч деч тарлалт толшо-шамычын подлый чурийыштым раш почын пуаш полшеныт. Выступатлыше-шамычым зритель-шамыч шокшын совым кырен ужатышт.

Тиддеч вара „Цыганы" поэма ончыкталтеш. Студент, студенка-шамыч сценыш лектыт. Цыганский табор. Цыган ден цыганка-шамыч шке таборыштышт мурым мурат, куштат. Теве Земфира таборыш Алеком конда. Цыганский табор илышым да Алекон, Земфиран да шоҥго цыганын рольым Архипов, Шатровада молат сайын модын ончыктеныт.

Брагин йолташын вуйлатыме 50 еҥан хор „Евгений Онегин" опера гыч „Мои скорые ноженьки", „Уж как по мосту" да „Узник" муро-шамычым кугу чувство дене исполнятлен. Белов йолташын вуйлатыме струнный оркестрат муро-шамычым удан огыл шоктыш.

Физкультурный выступлений ден шумовой оркестрынат номерышт куго успех дене эртен.

Литературный факультетын выступленийже тема почеш организоватлыме да исполнитель-шамычат шке номерыштым исполнятлаш серьезнын ямдылалтыныт, садлан посна исполнитель-шамычын номерышт зритель-шамычлан пеш келшен. Выступатлыше-шамыч Баннова, Бомбицкая, Набатов, Шатрова, Кожевникова, Архипов да молат шке творческий мастарствоштын кушмыжым раш ончыктышт. Тыгак лезгинка ден яблочкам куштышо-шамыч Попова, Кормакова да Бабочкина куго успех дене, зрительын йодмыжо почеш кок кана выступатленыт.

Физкультурный номер дене выступатлыше-шамычым поснак ончыкташ кӱлеш. Нуно пеш сложный пирамида-шамычым успех дене ончыктышт. Физкультурник Боголюбов, Привалов да Плотников йолташ-шамычын сложный да оригинальный номерыштым зритель куго куанымаш дене вашлийын да чот совым кырен ужатен.

В. Маяковскийын почеламутшо-шамычым лудмаш дене выступатлыше Кабацкий ден Семенов йолташ-шамыч великий поэтын куго пафосшым пуэн моштеныт, садлан номер кугу успех дене эртен.

Пытартышлан иктым каласаш кӱлеш. Шке выступленийыштыже литературный факультет естественный факультетын йоҥлышыжым ушыш налын огыл. Хор ден оркестр шке номерышт дене ягыр гана выступатленыт да, тыге сцена гыч залыш арам курштылмаш лийын. А тиде колыштшо-шамычлан ончашышт мешатлен. Литературный факультетысе студент-шамычлан марий йылме да марий куштымаш дене выступатлаш чыла йӧн ыле. Туге гынат марла выступлений йӧршеш лийын огыл. Марийский литература ден йылме деканат олимпиадылан ямдылалтмаште нигунар полшен шоген огыл. Тиде литература факультетлан пеш куго намыс! Ончыкыжо олимпиада лиеш гын, марийский йылме дене выступатлымашлан сайын ямдылалтман да организованно эртарыман.

Макс Майн.

ПРИЗЫВЛАН ЯМДЫЛАЛТЫТ

(Юнкоровский письма-шамыч обзор)

Социалистический родиным аралымаш—советский молодежын священный долгшо. Шкенан родинынам, Октябрьский социалистический революцийын завоеванийжым аралымаш пешак кугу почетан да ответственный паша. Садланак Йошкар Армий радамышке каяш ончылгочак сайын ямдылалтман. Тидым умлен налын, мемнан республикысе призывник-шамыч кугу куанымаш дене призывлан ямдылалтыт.

Теве „Кугу ер" колхозысо (Морко район) допризывник-комсомолец - шамыч И. Краснов, В. Логинов, С. Петухов да моло йолташ - шамычат призывлан сай ямдылалтыт. Нуно ПВХО, ГСО значоклан нормым сдатлены да ВС 1 ступени значоклан нормым сдатлаш ямдылалтыт, манын В. Боярский йолташ воза.

Мустай сельсовет (Шернур район) кӧргыштат призывник - шамыч „чыланат ныл оборонный значокан лийына" манын мутым пуэныт да кызыт нормым сдатлат, манын В. Г. Дмитриев увертара.

Кузнеч сельсоветыштат (У Тор'ял район) 1920—1921 ийыште шочшо-шамыч призывлан сайын ямдылалтме нерген Н. Веденькин йолташ воза. Э. Ложкин йолташ—„Тений шыжым мый призывалталтам. Кызыт сайын ямдылалтам. Йошкар Армий радамыш 4 оборонный значок дене каем", манын воза.

Шиньша сельсовет (Морко район) кӧргыштат призывлан сайын ямдылалтме нерген С. Кузнецов воза.

Тыгай пример-шамычым республикына мучко шуко ончыкташ лиеш. Мемнан пиалан молодежына шке родной Йошкар Армийжын радамышкыже каяшлан кугу желаний дене ямдылалтеш.

СВБ организацийлаште отчетно-сайлымаш погынымашым образцово эртараш

Марийский АССР-н ятыр районлаштыже безбожник-шамыч союз организацийлаште отчетно - сайлымаш кампаний тӱҥалын, а апрельтылзыште районный конференций-шамыч эртаралтыт.

Комсомольский организаций шамыч СВБ райсоветлан да ячейка-шамычлан тиде кугу пашаште полшышаш улыт. Вигак каласаш кӱлеш, кушто комсомольский организаций-шамыч СВБ паша дене интересоватлат гын, тушто паша сай шындыме.

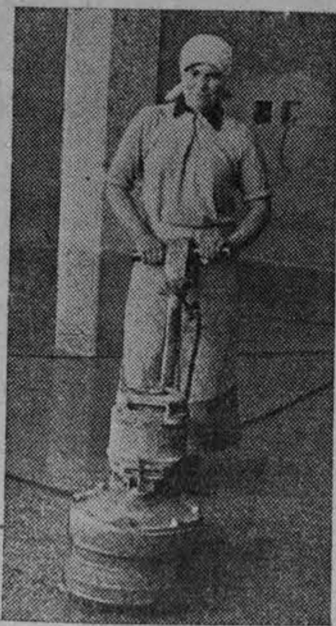
Теве Кырык-Марий, Пектубай, Еласал районлаште безбожник-шамыч союзын пашажым кӱлеш семын шынденыт. А Морко, Параньга. Звенига районлаште ВЛКСМ райком-шамыч СВБ пашам аклыдымышт дене антирелигиозный паша путырак начар шындыме, СВБ райсовет ден ячейка-шамыч бездействоватлат.

СВБ организацийлаште отчетно-сайлымаш кампанийым критика ден самокритикым кумдан шарыме негызеш эртарыман. Тиде вопрос йыр шемер массым кумдан мобилизоватлен, религийын зианже нерген моштен умылтарыман.

СВБ организацийлаште отчетно-сайлымаш кампанийым эртарыме годым антирелигиозный пашаште сеҥымаш-шамычым пеҥгыдемдаш да шемер масса коклаште умылтарымашым кумдан шараш кӱлеш. СВБ райсовет ден ячейка-шамычым организационно пеҥгыдемдаш кӱлеш.

Верлаште антирелигиозный пашам сайын шындашлан профсоюз, комсомольский организаций, советский интеллигенций - шамычым шупшман.

Г. Г. Казанцев.

У магазиным строитлымаште (Йошкар Ола) пашам ыштыше стахановка Ф. Самигуллина йолташ чиятлыме кӱварым электрический станок дене ягылтымаште паша нормыжым кече еда 130 процентлан тема.

Фото М. Чуршуковын.

Физкультура молодежьын йӧратыме пашаже. Мемнан советский молодежь физкультура дене заниматлен шке кап кылжым пеҥгыдемда. Снимкыште: Максим Горький лӱмеш Поволжский лесотехнический институтын гимнастический группыжо занятийыште.

Фото А. Овечкинын.

Пасушко лекташ ямде улыт

У Тор'ял районысо „Чолга-Шӱдыр" колхозын колхозникше-шамыч сталинский кӱкшӧ урожайым налшаш верч виян кучедалыт. Ӱдышаш пырчан культурым сортироватлен, кукшо верышке оптымо. Машина-шамычым: 16 плугым, 18 тырмам да 15 орвам ремонтироватлыме.

Тиддеч посна пасушко 300 воз терысым лукмо, 15 центнер ломыжым да кайык терысым поген ямдылыме.

Кызыт колхоз чыла шотыштат пасушко лекташ ямде.

П. В. Веденькин.

Финпланым темёныт

Кужеҥер район „15 лет Октября" колхоз 1940 ийысе 1 квартал финпланым 110 процентлан темен. Тыгак „Трактор" колхоз 120 процентлан темен. Тышке сельсовет член-шамыч масса коклаште умылтарымаш пашам сайын шынденыт.

Л. Лаврентьев.

Шке илышыштым страховатлат

Мустай НСШ-те (Шернур район) шке илышым добровольно страховатлыме пашам кумдан шарыме. Кызыт 13 еҥым страхований дене охватитлыме. Нунын кокла гыч орденоносец-учитель В. М. Мамаев шке илышыжым 2000 теҥгелан страховатлен. Тыгак тудо шке ешыжымат страхований дене охватитлен.

В. Г. Димитриев.

Сай библиотека

Арбан сельсовет пеленсе библиотекын (Йошкар-Ола район) пашажым сай шындыме.

Библиотекарь М. Васильева йолташ шке пашашкыже честно относитла. Кызыт библиотекыште 362 читатель шотлалтеш. **М. Соколов.**

КУГУЕҤ-ШАМЫЧЫМ ТУНЫКТАТ

„У вий" колхозышто (У Тор'ял район) шуко ӱдрамаш-шамыч йӧршеш неграмотный улыт ыле. Кызыт неграмотностым ликвидироватлаш виян пижыныт. Шукерте огыл 11 еҥым туныктен лукыч. Нуно чыланат „отлично" да „хорошо" отметка дене тунем лектыныт.

Тыгак Микоян лӱмеш колхозыштат 14 еҥым туныктен лукты.

Н. Веденькин.

Отв. редактор—
К. А. ЛЕНСКИЙ.

„Рвезе Коммунист" газетлан

подпискым ышташ ида мондо!

Апрельлан да ий мучаш марте **подписка налалтеш.**

Подписка ак: 9 тыл зылаш—1 теҥ. 50 ыр., 6 тылзылан—3 теҥге, 3 тылзылан –1 теҥ. 50 ыр.

Апрельлан подписка ограничений деч посна налалтеш.

Подпискым 26 март мартеҥ ыштaш лиеш.

Подпискым почтышто, письмоносец-шамыч дене, печатьын общественный распространительже-шамыч дене ышташ лиеш.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, № комнаты 69—70, № телефона 90.
Упол. Главлита МАССР А—271. Йошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.